

سازمان حفاظت محیط زیست

بخش هیدروکربنهای نفتی و سموم آزمایشگاه مرجع

دستورالعمل سنجش BTEX در نمونه های
هوای محیط

Determination of BTEX in
Ambient Air Samples

تهیه کننده :

اعظم صادق اسدی

آزاده اکرام جعفری

امینه دانشیار

نسخه :

۰۰ - ۱۳۹۷

۱- هدف:

اندازه گیری ترکیبات آروماتیک (BTEX) در نمونه های هوای محیط (جاذب) توسط دستگاه GC مجهز به دتکتور FID.

۲- دامنه کاربرد:

این دستورالعمل برای نمونه های هوای محیطی کاربرد دارد.

۳- تجهیزات:

- تیوب جاذب جامد چارکول کوکونات (۱۰۰/۵۰ mg)
- پمپ نمونه برداری با قابلیت تنظیم دبی ۰,۱-۰,۰۱ L/min
- دستگاه کروماتوگرافی گازی با دتکتور FID
- ویالهای با درپوش PTFE
- بالون حجم سنجی ۱۰ mL
- سرنگ ۱,۰,۲۵ µl
- پیپت ۱ml و پیپت جابدار

۴- مواد شیمیایی مصرفی:

- کربن دی سولفید دارای بنزن کم جهت آنالیز کروماتوگرافی
- استانداردهای BTEX جهت آنالیز
- نیتروژن
- هیدروژن
- هوا

۵- نمونه برداری:

- کالیبره کردن پمپهای نمونه برداری، مطابق با فلوی مورد نیاز ۱۶,۷ml/min و ۶۶,۷ml/min جهت برداشت حجم ۱ تا ۴ لیتر هوای محیط .

- به منظور بررسی و تعیین حجم هوای و زمان نمونه برداری لازم است ابتدا یک نمونه برداری تخمینی در محیط صورت پذیرد و پس از تعیین میزان آلاینده های هوای محیط و بر اساس آن سرعت جریان هوا

در نمونه برداری را تنظیم نمود. پیشنهاد می شود نمونه برداری با دبی $0.2-0.15$ mL/min به مدت ۳۰ تا ۵۰ دقیقه بنا به مکان نمونه برداری صورت پذیرد.

- در محلهایی که ذرات در جریان نمونه برداری تداخل ایجاد می کنند لازم است در مسیر نمونه برداری و قبل از سوربنت از فیلتر مناسب جهت جمع آوری ذرات استفاده نمود.

- ابتدا سوربنت تیوب به دمای محیط رسانده شود.

- قسمت جلو و پشتی (ورودی و خروجی) سوربنتها با یک وسیله مناسب شکسته شود.

- بلافاصله پس از آن با توجه به مسیر جریان هوا در سوربنت تیوب، سوربنت به شیلنگ نمونه برداری متصل گردد.

- جهت نمونه شاهد تمامی مراحل شرح داده شده انجام شود ولی پس از باز شدن سوربنت تیوب باید بلافاصله درپوشهای سوربنت در جای خود قرار داده و نگهداری شود تا آنالیز گردد. (هوا از روی سوربنت عبور داده نمی شود).

۵- آماده سازی نمونه:

۱-۶ - محتوای زغال اکتیو جلو و پشتی سوربنت را بصورت جداگانه به یک ویال منتقل نمایید.

۲-۶ - یک میلی لیتر دی سولفید کربن به هر ویال اضافه نموده و درب ویال را ببندید.

۶- کالیبراسیون:

رسم منحنی کالیبراسیون روزانه با حداقل ۵ استاندارد کاری، در صورت نیاز به گسترش منحنی کالیبراسیون می توان استانداردهای دیگری را می توان استفاده کرد.

۷- آنالیز:

دستگاه گاز کروماتوگرافی مطابق با شرایط ذیل تنظیم گردد. و نمونه ها و استاندارد به آن تزریق گردد.

Detector: FID

Injection Technique: Split ۲:۱

Injector Temperature: 160°C

Injection Volume: $1\mu\text{l}$

Carrier gas: Nitrogen

Flow rate: 1 ml/min

Detector Tem: 300°C

COLUMN USED:

Type of column: Capillary

Length: ۳۰ m

Diameter: ۰,۲۵ mm

Film thickness: ۰,۵ μm

Phase: HPΔ

Temperature Program:

Initial temperature: ۴۰°C

Isothermal: ۶ min

First rate: ۴°C/m

To ۹۰°C

Isothermal: ۳ min

۸- محاسبات:

تعیین میزان غلظت نمونه براساس میکروگرم مطابق فرمول زیر می باشد.

$$C = \frac{W}{V} = \frac{\text{(مقدار قرائت شده از دستگاه)} \times \text{(حجم نهایی نمونه)}}{\text{حجم هوای نمونه برداری شده}} \times \frac{۲۲,۴}{MW}$$

W میزان غلظت آنالیت

V حجم هوا بر حسب لیتر

MW جرم مولکولی پارامتر

۹- مراجع و مستندات مرتبط:

-استاندارد ۱۵۰۱ NIOSH